

УДК 159.9

DOI: 10.35432/tisb292023289627

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ільченко Неля Василівна

здобувач

Інститут публічної служби та управління

Національний університет «Одеська політехніка»

<https://orcid.org/0009-0001-0954-0682>

Реабілітація населення в умовах війни – це процес підтримки та відновлення фізичного, психологічного, економічного та соціального благополуччя людей, які постраждали від конфлікту; це важливе та складне завдання для держави, яке супроводжується численними викликами та перешкодами. Населення, яке пережило воєнні події, страждає від фізичних, психологічних та соціальних проблем, які вимагають свого вирішення.

Основними напрямками реабілітації населення в умовах війни можуть бути:

1. *Медична допомога та реабілітація*: потреби в цій сфері можуть бути дуже широкими, включати лікування поранень та хвороб, що спричинені війною, а також фізичну реабілітацію та психотерапію. Основними етапами медичної реабілітації населення в умовах війни є:

- перша допомога так як перші роки після поранення дуже важливі для того, щоб запобігти подальшим ускладненням та забезпечити можливість вижити постраждалим. Забезпечення першої допомоги може включати в себе зупинку кровотечі, застосування пов'язок, реабілітацію та доставку до медичного закладу;

- лікування поранень яке може включати в себе операції, реабілітаційні процедури та тривалі курси лікування. Важливо забезпечити доступ до лікарів та медичного обладнання для забезпечення якісного лікування;

- безпосередньо реабілітація яка включає в себе фізичну терапію, реабілітаційну гімнастику, масаж та інші методи відновлення функцій людини. Важливо вести індивідуальний підхід до кожного пацієнта та використовувати його потреби та можливості.

2. *Соціальна підтримка*: воєнні дії можуть призвести до економічної нестабільності, безробіття та бідності, що може сильно позначитися на житті населення. Соціальна підтримка може включати виплату грошової допомоги, видачу продуктів харчування та інші форми допомоги, що забезпечують базові потреби людини. Соціальна реабілітація населення в умовах війни включає:

- організацію соціальних служб, які надають допомогу постраждалим від війни. Ці служби можуть надавати різноманітну допомогу, включаючи медичну, психологічну, юридичну та інші види допомоги;

- відновлення житлових умов так як надання житла та умови для проживання можуть допомогти постраждалим від війни повертатися до нормального життя;

- відновлення освіти та працевлаштування є етапом соціальної реабілітації населення в умовах війни.

3. *Психологічна підтримка*: надання психологічної допомоги тим, хто постраждав від конфлікту, та їх родинам. Це може включати в себе:

- психологічна підтримка - спілкування з кваліфікованим психологом або культурологом може допомогти зменшити тривогу та стрес, відновити емоційний стан та забезпечити відчуття безпеки та підтримки;

- психотерапія яка є ефективним методом лікування різних психічних проблем, таких як тривога, депресія, посттравматичний стресовий розлад та інші. Психотерапія може включати в себе індивідуальні сесії, групові терапії та сімейну терапію;

- психосоціальна реабілітація яка передбачає надання допомоги у відновленні соціальних та міжособистісних взаємин. Це може включати в себе тренінги з комунікації, розвитку навичок самостійного життя та роботи, а також організацію розважальних та культурних заходів;

- робота з ветеранами та їх сім'ями.

4. *Економічна реабілітація*: підтримка людей, які постраждали від війни, щоб вони могли відновити своє економічне благополуччя, наприклад, шляхом надання кредитів та забезпечення навчання для ведення бізнесу.

У своїх Методичних рекомендаціях автори Шевчук В.І., Беляєва Н.М., Яворовенко О.Б., Куриленко І.В. надають такий перелік послуг з реабілітації [1, с. 14-16].

I. Послуги з медичної реабілітації:

1. Відновна терапія: фізіотерапія; механотерапія; рефлексотерапія; бальнеотерапія; медикаментозне лікування; дієтотерапія; нетрадиційні методи лікування.

2. Відновна хірургія: реконструктивна хірургія; пластична хірургія; підготовка до протезування; малоінвазивна хірургія (ендоскопічна); стоматологічно-ортопедична.

3. Профілактичні заходи: диспансерне спостереження; контроль психологічного стану здоров'я; санітарно-просвітницька робота.

4. Послуги по сприянню направлення на санаторно-курортне лікування.

II. Послуги з медико-психологічної реабілітації: консультування; психологічна діагностика; психологічна корекція; психотерапія; психіатрична допомога у т.ч. медикаментозна (при умові відсутності протипоказань в надходженні в соматичних відділеннях); культурно-розважальні заходи, як елемент психологічної реабілітації.

III. Послуги з фізичної реабілітації: консультування; ерготерапія; кінезотерапія; лікувальна фізкультура (ЛФК); лікувальний масаж.

IV. Послуги з соціально-побутової реабілітації: розвиток навичок самообслуговування, спілкування, пересування, користування інформацією; працетерапія.

У реабілітації можуть допомогти такі кроки:

1. Забезпечення безпеки та стабільності. Для цього можуть бути необхідні такі заходи, як збройне роззброєння, підвищення національної безпеки та відновлення правопорядку.

2. Реабілітація. Це може включати в себе надання медичної допомоги, психологічного консультування та соціальної підтримки.

3. Відновлення інфраструктури. Військові конфлікти можуть суттєво пошкодити інфраструктуру країни, включаючи дороги, мости, електричні мережі та інше. Відновлення цієї інфраструктури може забезпечити людям необхідний доступ до послуг та товарів.

4. Відновлення економіки. Конфлікти можуть сильно пошкодити економіку країни, що може мати негативний вплив на життя людей. Відновлення економіки може забезпечити стабільність та робочі місця для людей, які допоможуть їм повернутися до нормального життя.

5. Створення можливостей для навчання та розвитку. Люди, які постраждали від війни, можуть відчувати певну непевність щодо майбутнього.

5. Міжнародна допомога.

Управління процесом реабілітації населення в умовах війни зазнає впливу різноманітних факторів, які необхідно враховувати. Задля ефективності управління цим процесом рекомендується здійснювати таке:

1. Оцінка потреби та здійснення планування. Початкова оцінка потреби в реабілітації має включати в себе визначення кількості людей, які потребують медичної, психологічної та соціальної допомоги. На цій основі оцінки можна розробити план дій для надання допомоги та використання ресурсів.

2. Координація зусиль різних організацій. Ефективне управління процесом реабілітації вимагає співпраці різних організацій, включаючи урядові та недержавні структури.

Координація зусиль має бути спрямована на забезпечення найбільш ефективного використання ресурсів та уникнення дублювання зусиль.

3. Залучення фахівців. Управління процесом реабілітації потребує наявності фахівців з медицини, психології, соціальної роботи та інших відповідних галузей. Залучення фахівців може забезпечити якісну допомогу та зменшити ризик помилок.

4. Моніторинг та оцінка результатів. Система моніторингу та оцінки результатів є кроком у забезпеченні ефективності процесу реабілітації. Це допоможе успішності реабілітації та внесенню необхідних змін.

5. Визначення потреб та переваг. Важливим є застосування потреб та переваг у процесі реабілітації населення. Це може включати в себе визначення груп людей, які потребують допомоги, а також визначення пріоритетів у процесі реабілітації.

6. Залучення ресурсів. Потрібно залучити достатню кількість ресурсів для реалізації процесу реабілітації. Це може включати фінансову допомогу, медичні засоби, технічну підтримку та інші ресурси.

Список літератури

1. Модель організації медико-соціальної реабілітації учасників АТО з інвалідністю: Методичні рекомендації / укл. Шевчук В.І., Беляєва Н.М., Яворовенко О.Б., Куриленко І.В. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2018. 32 с.